

XÂY DỰNG HỌC LIỆU ĐIỆN TỬ PHỤC VỤ VIỆC DẠY HỌC LUYỆN TỪ VÀ CÂU CHO HỌC SINH LỚP 2

Lê Thị Thùy Trang
Trường Tiểu học Bình Hòa

Tóm tắt: Học liệu điện tử (HLĐT) đang ngày càng được ứng dụng rộng rãi trong dạy học tiếng Việt tiểu học, đặc biệt là ở lớp 2. Việc ứng dụng HLĐT vào dạy học Luyện từ và câu (LTVC) giúp tạo hứng thú học tập cho học sinh (HS), nâng cao hiệu quả tiếp thu kiến thức và phát triển năng lực ngôn ngữ. Bài viết trình bày tổng quan về HLĐT, vai trò của nó trong dạy học LTVC lớp 2, và các nguyên tắc thiết kế. Bài viết phân tích thực trạng sử dụng HLĐT của giáo viên (GV) và đề xuất các giải pháp nâng cao hiệu quả ứng dụng HLĐT.

Từ khóa: Học liệu điện tử; Luyện từ và câu; tiếng Việt lớp 2; trò chơi PowerPoint; video bài giảng; sơ đồ tư duy; thực trạng sử dụng; giải pháp; thuận lợi; khó khăn.

BUILDING ELECTRONIC LEARNING RESOURCES FOR TEACHING VOCABULARY AND SENTENCE PRACTICE TO GRADE 2 STUDENTS

Le Thi Thuy Trang
Binh Hoa Primary School

Abstract: E-learning materials are being widely applied in teaching Vietnamese in primary schools, especially in second grade. Applying e-learning materials to teaching Vocabulary and Sentence Practice helps create learning excitement for students, improve the effectiveness of knowledge acquisition, and develop language skills. This article presents an overview of e-learning materials, their role in teaching Vocabulary and Sentence Practice in second grade, and design principles. Based on Le Thi Thuy Trang's (2024) project, the article analyzes the current usage of e-learning materials by teachers and proposes solutions to enhance the effectiveness of their application.

Keywords: E-learning materials; Vocabulary and Sentence Practice; second grade Vietnamese; PowerPoint games; video lectures; mind maps; current usage; solutions; advantages; challenges.

Nhận bài: 15/02/2025

Phản biện: 17/03/2025

Duyệt đăng: 22/03/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh công nghệ thông tin phát triển mạnh mẽ, việc ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học là một xu hướng tất yếu. Học liệu điện tử (HLĐT) với những ưu điểm vượt trội như tính trực quan, sinh động, tương tác cao, dễ dàng cập nhật và khai thác, đang ngày càng được sử dụng rộng rãi trong dạy học.

Đối với môn tiếng Việt lớp 2, việc ứng dụng HLĐT vào dạy học nội dung Luyện từ và câu (LTVC) có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Bởi vì ở lứa tuổi này, học sinh (HS) còn nhỏ, khả năng tập trung chú ý chưa cao, dễ bị phân tán tư tưởng. Việc sử dụng HLĐT với hình ảnh, âm thanh, trò chơi... sẽ giúp thu hút sự chú ý của HS, tạo hứng thú học tập, giúp các em tiếp thu bài học một cách hiệu quả.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tổng quan lý luận về học liệu điện tử

Khái niệm học liệu điện tử: HLĐT (E-learning resources) là các tài liệu học tập số hóa, được thiết kế để hỗ trợ giáo viên và học sinh trong quá trình dạy và học. Theo Nguyễn Chí Thành: “HLĐT giúp giáo viên và học sinh tiếp cận nguồn tài liệu phong phú, dễ dàng tùy chỉnh và cá nhân hóa nội

dung học tập”. Các loại HLĐT phổ biến gồm:

- **Bài giảng điện tử:** Bao gồm trình chiếu PowerPoint, bài giảng E-learning tích hợp hình ảnh, âm thanh, video.
- **Video hướng dẫn:** Các đoạn video minh họa bài giảng giúp học sinh tiếp thu kiến thức trực quan hơn.

- **Trò chơi học tập:** Các ứng dụng tương tác giúp học sinh ôn tập kiến thức một cách sinh động.

- **Sách điện tử (E-books):** Các tài liệu số hóa giúp học sinh dễ dàng truy cập nội dung học tập.

2.2. Thuận lợi và khó khăn khi ứng dụng HLĐT vào dạy học LTVC

2.2.1. Thuận lợi

- HLĐT ngày càng phong phú, đa dạng, dễ dàng tiếp cận và sử dụng.
- Nhiều phần mềm, công cụ hỗ trợ thiết kế HLĐT miễn phí hoặc giá rẻ.
- HS lớp 2 hứng thú với việc học tập qua HLĐT.

2.2.2. Khó khăn

- Một số giáo viên (GV) còn hạn chế về kỹ năng công nghệ thông tin.
- Việc thiết kế HLĐT đòi hỏi nhiều thời gian và công sức.
- Chất lượng của một số HLĐT hiện nay chưa cao.

• Cơ sở vật chất, trang thiết bị ở một số trường còn thiếu thốn.

2.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả ứng dụng HLĐT trong dạy học LTVC lớp 2

Nâng cao nhận thức của GV về HLĐT: Tổ chức tập huấn, bồi dưỡng cho GV về HLĐT, giúp GV hiểu rõ hơn về vai trò, ưu điểm và cách sử dụng HLĐT.

Xây dựng kho HLĐT chất lượng: Đầu tư xây dựng kho HLĐT phong phú, đa dạng, bám sát chương trình SGK, đáp ứng nhu cầu dạy học LTVC lớp 2.

Hỗ trợ GV khai thác và sử dụng HLĐT: Cung cấp tài liệu hướng dẫn, công cụ hỗ trợ cho GV trong việc khai thác, thiết kế và sử dụng HLĐT.

Tạo điều kiện thuận lợi cho việc ứng dụng HLĐT: Đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị cho việc ứng dụng HLĐT trong dạy học.

2.4. Các loại học liệu điện tử có phục vụ việc dạy học luyện từ và câu cho học sinh lớp 2

2.4.1. Trò chơi PowerPoint

Mục tiêu:

- Tạo hứng thú cho HS, giúp các em chủ động, tích cực tham gia vào các hoạt động học tập.
- củng cố kiến thức về từ vựng, ngữ pháp và dấu câu.
- Rèn luyện kỹ năng tư duy, phản xạ nhanh và kỹ năng làm việc nhóm.

Cách thiết kế:

GV có thể sử dụng phần mềm PowerPoint để thiết kế các trò chơi với nội dung bám sát bài học, hình ảnh sinh động, âm thanh vui nhộn, cách chơi đơn giản, dễ hiểu.

Ví dụ:

• Trò chơi “Lật mảnh ghép”: HS sẽ lần lượt lật các mảnh ghép để trả lời các câu hỏi về từ vựng, ngữ pháp. Nếu trả lời đúng, mảnh ghép sẽ mở ra và cuối cùng HS sẽ ghép được một bức tranh hoàn chỉnh.

Cách chơi: HS sẽ lần lượt lật các mảnh ghép, trong mỗi mảnh ghép là các câu hỏi và các đáp án trả lời. HS sẽ chọn một đáp án đúng và kích chọn đáp án. Nếu trả lời đúng, mảnh ghép của bức tranh chủ đề sẽ hiện ra. Tiếp tục HS sẽ lật các mảnh ghép còn lại để trả lời câu hỏi. Khi các mảnh ghép được mở gần hết hoặc mở hết, HS có thể trả lời bức tranh chủ đề. Mỗi câu trả lời đúng, HS sẽ được 10 điểm, trả lời sai không được điểm. Nếu trả lời đúng chủ đề bức tranh HS sẽ được 30

điểm. Kết thúc, HS nào, đội nào có điểm số cao nhất sẽ là đội chiến thắng.

2.4.2. Video bài giảng

Cách thiết kế: GV cần lựa chọn nội dung phù hợp với bài học, hình ảnh rõ nét, âm thanh sống động, thời lượng vừa phải. Video nên có các yếu tố tương tác để tăng sự tham gia của HS.

Ví dụ:

Video bài giảng về chủ đề “Từ ngữ chỉ đặc điểm” được thiết kế với hình ảnh các con vật ngộ nghĩnh, kèm theo giọng đọc truyền cảm, giúp HS dễ dàng ghi nhớ các từ ngữ chỉ đặc điểm của con vật.

Sử dụng cho bài: Bài 6: Một giờ học - Tiết 3: LTVC: Từ ngữ chỉ đặc điểm; Câu nêu đặc điểm.

Mục đích: HS mở rộng vốn từ chỉ hoạt động, đặc điểm của người; Rèn kỹ năng đặt câu nêu đặc điểm ngoại hình của một người.

Hoạt động: Luyện tập, tự học.

Video:

- Video khai thác: https://www.youtube.com/watch?v=iIL_pla5Qb4

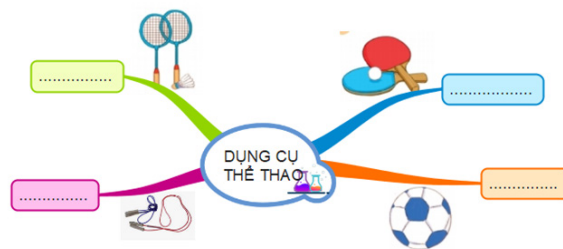
- Video xây dựng (B2):

2.5.3. Sơ đồ tư duy

Cách thiết kế: GV cần xác định rõ nội dung kiến thức cần thể hiện, chọn chủ đề chính, tạo các nhánh chính và nhánh phụ, sử dụng hình ảnh, màu sắc để minh họa.

Ví dụ:

• Sơ đồ tư duy về chủ đề “Dụng cụ thể thao” được thiết kế với hình ảnh các dụng cụ thể thao quen thuộc, giúp HS mở rộng vốn từ vựng về lĩnh vực này.

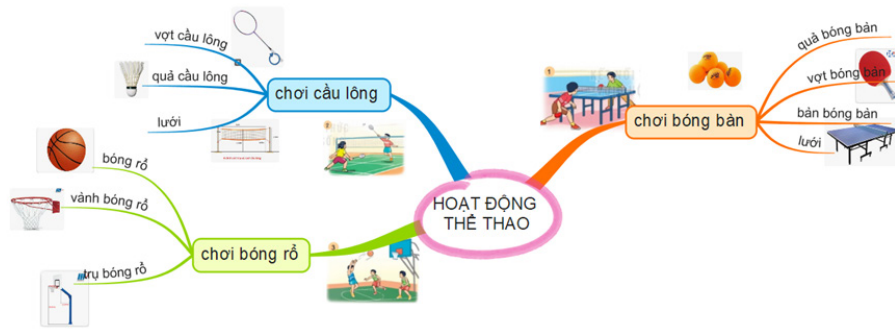

Hoặc SĐTD về mở rộng vốn từ về hoạt động thể thao, vui chơi

Mục đích: phát triển, hệ thống hóa vốn từ về hoạt động thể thao, vui chơi.

Hoạt động: Sử dụng trong hoạt động luyện tập, vận dụng bài 8: Cầu thủ dự bị, LTVC: Mở rộng vốn từ về hoạt động thể thao, vui chơi; Câu nêu hoạt động (sách Tiếng Việt 2, tập 1, tr.36, bộ KNTT VCS)

Phương pháp tổ chức: dạy học nhóm + SĐTD

Sơ đồ 2.1. Hoạt động và dụng cụ thể thao (C1)

III. KẾT LUẬN

Chúng tôi đã đề xuất một hệ thống HLĐT phong phú, đa dạng, bao gồm trò chơi PowerPoint, video bài giảng, và sơ đồ tư duy, nhằm phục vụ cho việc dạy học LTVC tiếng Việt lớp 2. Các HLĐT này được thiết kế khoa học, sư phạm, thẩm mỹ và kỹ

thuật, góp phần tạo hứng thú học tập cho HS, nâng cao hiệu quả tiếp thu kiến thức và phát triển năng lực ngôn ngữ. Việc ứng dụng HLĐT vào dạy học LTVC là một hướng đi đúng đắn, góp phần đổi mới phương pháp dạy học, nâng cao chất lượng giáo dục.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Chí Thành (2019). Học liệu điện tử trong giáo dục. Tạp chí Giáo dục Việt Nam.
2. Chernikova, O., & Heitzmann, N. (2020). Simulation-based learning in higher education. Educational Psychology Review.
3. Bộ GD&ĐT (2018). Chương trình giáo dục phổ thông môn Tiếng Việt 2018.